

DELHI PUBLIC SCHOOL
VISAKHAPATNAM STEEL PLANT
REVISION ASSIGNMENT 2019 - 20

Class: X

Sample Question Paper II

Subject: ENGLISH

SECTION A- READING- (20MARKS)

Q1 Read the passage given below and answer the questions that follow:8marks

Overpowering prey is a challenge for creatures that do not have limbs. Some species like Russell's viper inject poison. Some others opt for alternative non-chemical method-rat snakes, for instance, catch and push their prey against the ground, while pythons use their muscle power to crush their prey to death. But snakes can't be neatly divided into poisonous and non-poisonous categories.

Even species listed as non-poisonous aren't completely free of poison. The common Sand Boa, for instance, produces secretions particularly poisonous to birds. So, the species doesn't take any chance –it crushes its prey and injects poison as an extra step.

Do vipers need poison powerful enough to kill hundreds of rats with just one drop? After all, they eat only one or two at a time.

While hunting animals try their worst to kill more efficiently, their prey use any trick to avoid becoming a meal, such as developing immunity to poison. For instance, Californian ground squirrels are resistant to Northern Pacific rattlesnake poison.

Competition with prey is not the only thing driving snakes to evolve more and more deadly poison. Snakes also struggle to avoid becoming prey themselves.

Some snake killers have partial immunity to poison. Famously, mongooses are highly resistant to cobra poison, and with their speed and agility, kill snakes fearlessly. It would be the death of cobras as a species if they didn't evolve a more deadly poison to stop mongooses.

Poison has another important role. It's an extreme meats oftener, specific enzymes break up the insides of the prey. Normally, a reptile depends on the sun's warm ray to aid digestion.

But I wonder if we cannot use venom in our favour. In remote parts of India, local hospitality often involves leather –tough meat. I chew and chew my jaws ache. If I spit it out or refuse, our hosts would be offended. I swallow like python stuffing a deer, down its throat and hope I don't choke. If only I had poison.

1.1 Answer the following questions

1x4 =4marks

- a) How does Sand Boa kill its prey?
- b) What makes mongoose a snake predator?
- c) What difficulty does the writer face when he is entertained in the remote parts of India?
- d) Why is there a constant tussle between the hunting animal and its prey?

1.2 Fill in the following blanks choosing the right option

1x4 =4marks

- i) Overpowering _____ is a challenge for creatures that do not have limbs.
a) a killer b) humans c) a python d) prey .
- ii) Poison _____ meat
a) enhances taste of b) hardens c) softens d) breaks down
- iii) Californian squirrels are _____ rattlesnake poison.
a) afraid of b) helpless against c) resistant to d) in different to
- iv) The word 'particular' is the same as
a) general b) vague c) specific d) obscure

Q2. Read the passage given below and answer the questions that follow: 12marks

As the harvest season sets in, villagers start trickling in to the temple at Sorikampatti village, 30 km from Madurai. They seek the blessings of the deity, before beginning the daily practice of Jallikattu training. The tradition of Jallikattu goes back to a legend surrounding the majestic kangayen bull, a premium local breed and a legendary bull tamer AlaguServai. He was poisoned to death by his fellow tamers as he had never failed in a game. His story is now part of the folklore of the region. This festival is held during harvest festivities in mid-January. The sport derived its name from the term 'salli' meaning coins, in reference to the coins tied to the raging bull's horns that tamers tried to pocket in daring feats;

In recent years several cruel practices have crept in. Bull owners took to feeding their animals arrack and rubbing chilli on their bodies to make them more aggressive and the game more exciting. This had led to a

growing ire among animal rights bodies who have demanded an end to this cruel sport. The tussle came to an end with the Supreme Court imposing a ban on the custom of Jallikattu. Earlier, in 2006, the Madras High Court bench had imposed a ban on the event citing cruelty to animals. After a long-drawn-out battle between the Jallikattu supporters and detractors from the Animal Welfare Board in India, in 2009, the TamilNaduJallikattu Act was passed by the state government making it compulsory that the event is held under supervision of the district collector, superintendent of police and the Animal Welfare Board representatives.

While Jallikattu organizers are willing to abide by the rules for holding the sport, animal rights activists maintain that irrespective of rules and regulations, the sport cannot be held without perpetrating cruelty to the animals. They claim that cruelty is an inherent element of the sport. The men who grapple with the animals claim that Kangayen bull is bred solely for the sport. With tractors replacing the bull in the fields, there is no reason other than Jallikattu to rear them. With the ban on the sport, it is feared that soon the breed would become extinct.

2.1 Answer the following questions **2x4 = 8marks**

- a. What is Sorjkampattu? What is unique about it?
- b. What is the legend surrounding the sport?
- c. What measures have been taken to ban the sport?
- d. What is the plea taken by Jallikattu enthusiasts as regards continuation of the sport?

2.2 Answer the following choosing the right options **1x4 =4marks**

- a) The word 'premium' as used in the passage means:-
 - (i) above the usual
 - (ii) the only reason
 - (iii) a payment
 - (iv) the chief person
- b) The word 'aggressive' is used in the passage to denote:-
 - (i) an animal that is forceful and attacking.
 - (ii) a situation that makes one run.
 - (iii) an animal engaged in sport.
 - (iv) a runaway animal.
- c) The word 'detractors' in the passage refers to:-
 - (i) users of tractors
 - (ii) those who find fault
 - (iii) those who go against the established norm
 - (iv) a person with a similar viewpoint
- d) The word 'perpetrate' means the same as:-
 - (i) destroy
 - (ii) intact
 - (iii) commit
 - (iv) neglect

SECTION B -Writing and Grammar(30 marks)

Q3 We have a great deal about people going abroad either for higher education or better prospects. This deprives our own country of the expert knowledge of such people. Write a letter to the Editor of local newspaper expressing your opinions on this problem in about 100-150 words. You are Gautam/Gauri, 2 Govind Enclave, Meerut. **8marks**

OR
 You are Ruchi. Once you got a chance to visit a remote village of Rajasthan. You noticed that the girl children did not go to school. Write an article on "Need to educate the girl child" in about 100-150 words. You are Ravi/Rani.

Q4. Write a story in about 150-200 words with any one of the cues given below. 10 marks

It was 6 o'clock in the evening and there was a lot of traffic on the road. Mohan was driving his car when suddenly two strangers on bike overtook his car...

OR
 It was a cold winter night. I had just reached home from my neighbor's house....

Q5 In the following passage one word has been omitted in each line. Write the missing word along with the word that comes before and the word that comes after against the blank number. **1x4=4marks**

	Before	Missing word	After
Partnership is association of two or more persons agree to jointly pursue business.	a) _____	_____	_____
They pool their managerial financial resources the purpose	b) _____	_____	_____
	c) _____	_____	_____
	d) _____	_____	_____

Q6 Fill in the blanks with suitable words by choosing the most appropriate option from the ones given below. **1x4= 4marks**

When the old lady a) _____ to her flat she saw at once that the burglars b) _____ in her absence. Though the burglars themselves c) _____ no longer there but she saw that they d) _____ because there was a burning cigarette in the ashtray.

- a) i) return ii) returning iii) returned iv) had returned
b) i) break ii) broke iii) had broken iv) were breaking
c) i) be ii) were iii) was iv) are
d) i) just leave ii) just leaving iii) are just leaving iv) had just left

Q7 Read the conversation given below and complete the passage that follows.

1x4= 4marks

Roshan: Where were you yesterday evening?

Vidya: There is an exhibition of rare paintings at the Art Gallery I had gone there.

Roshan: How well are you prepared for the entrance exam next week?

Vidya: I have been preparing for the whole week.

Roshan asked Vidya where she a) _____ Vidya replied

- b) _____ and she had been there .Roshan wanted to know
c) _____ entrance exam the next week. Vidya explained
d) _____.

SECTION C- LITERATURE (30 Marks)

Q8. Read the extract given below and answer the questions that follow:1x4=4marks

A. All night the roots work

to disengage themselves from the cracks

in the veranda floor

The leaves strain toward the glass

small twigs stiff with exertion

a)The roots work all night,so that _____

b) The twigs get still due to _____

c) The meaning of 'disengage' is _____

- i) to break the engagement ii) to get free
iii) cracks iv) all of the above
d) What is the poetic device used in the above lines ?

OR

B Please don't shout! You can shout yourself hoarse in your own house but here I must ask you to restrain yourself"

a) Who is the speaker here?b) What is the dispute over?

c) Ivan Lomov has come for the _____ proposal

i) Marriage ii) business iii) partnership iv)None of these

d) Find the word which means the same as 'under control'

i) hoarse ii) restrain iii) impudent iv) calmly

Q9 Answer the following questions in 30-40 words each: 2x5=10marks

1. Why does Natalya ask her father Chubukov to fetch Lomov in at once? Why does she accuse her father?

2.What are Anne's views on external beauty?

3.How is courage related to the brave man according to Nelson Mandela?

4. How did 'The Travels Of Monarch X' prove a turning point in his life?

5. What attitude did the lawyer have to the country life? How did his experience at New Mullion change it?

Q10 Answer any one question in 100-150 words:

8marks

"Ability and courage to take risk are essential to fulfill one's dream"Comment on this statement with reference to Valli's extraordinary courage in the story"Madam Rides The Bus"

OR

What lesson on death and suffering did Buddha teach Gotami in the chapter 'The Sermont at Benares'?

Q11 Answer any one question in 100-150 words:

8marks

People should always try to live within their means .Aspirations have no limits but one should never forget the ground realities .Elaborate on the basis of chapter "The Necklace".**OR**

Bholi chose a dignified life of service rather than surrendering herself to a greedy old man for the rest of her life. Education provides the required stimulus to overcome one's personal barriers. Explain the role of education in shaping the life of Bholi.

Subject: MATHEMATICS

General Instructions :

- (i) All questions are compulsory.
 - (ii) The questions paper consists of 40 questions divided into 4 sections A, B, C and D.
 - (iii) Section A comprises of 20 questions of 1 mark each. Section B comprises of 6 questions of 2 marks each. Section C comprises of 8 questions of 3 marks each. Section D comprises of 6 questions of 4 marks each.
- There is no overall choice. However, an internal choices have been provided in two questions of 1 mark each, two questions of 2 marks each, three questions of 3 marks each, and three questions of 4 marks each. You have to attempt only one of the alternatives in all such questions.
- (iv) Use of calculators is not permitted.

SECTION A

Q.1-Q.10 are multiple choice questions. Select the most appropriate answer from the given options.

Q1. Two positive numbers have their HCF as 12 and their product as 6336. The number of pairs possible for the numbers, is (a) 2 (b) 3 (c) 4 (d) 5

[1]

Q2.If α and β are zeroes and the quadratic polynomial $f(x) = x^2 - x - 4$, then the value of $\frac{1}{\alpha} + \frac{1}{\beta} - \alpha\beta$ is [1]

(a) $\frac{15}{4}$ (b) $-\frac{15}{4}$ (c) 4 (d) 15

Q3.The 2 digit number which becomes $(\frac{5}{6})$ th of itself when its digits are reversed. The difference in the digits of the number being 1, then the two digits number is [1]

(a) 45 (b) 54 (c) 36 (d) None of these

Q4.If one root of the quadratic equation $ax^2 + bx + c = 0$ is the reciprocal of the other, then [1]

(a) $b = c$ (b) $a = b$ (c) $ac = 1$ (d) $a = c$

Q5.If the common difference of an AP is 5, then what is $a_{18} - a_{13}$? [1]

(a) 5 (b) 20 (c) 25 (d) 30

Q6.If $f(x) = \cos^2 x + \sec^2 x$, then $f(x)$ [1]

(a) ≥ 1 (b) ≤ 1 (c) ≥ 2 (d) ≤ 2

Q7.A sector is cut from a circular sheet of radius 100cm, the angle of the sector being 240° . If another circle of the area same as the sector is formed, then radius of the new circle is [1]

(a) 79.5 cm (b) 81.5cm (c) 83.4 cm (d) 88.5cm

Q8. A slab of ice 8 inches in length, 11 inches in breadth, and 2 inches thick was melted and re-solidified in the form of a rod of 8 inches diameter. The length of such a rod, in inches, is nearest to

(a) 3 (b) 3.5 (c) 4 (d) 4.5 [1]

Q9. If the difference of mode and median of a data is 24, then the difference of median and mean is [1]

(a) 12 (b) 24 (c) 08 (d) 36

Q10. A bag contains 3 red and 2 blue marbles. If a marble is drawn at random, then the probability of drawing a blue marble is: [1]

(a) $\frac{1}{5}$ (b) $\frac{2}{5}$ (c) $\frac{3}{5}$ (d) $\frac{4}{5}$

(Q.11-Q.15) Fill in the blanks.

Q11. If $a = bq + r$, least value of r is [1]

Q12. Area of a rhombus if its vertices are (3,0), (4,5), (-1,4) and (-2,-1) taken in order is..... [1]

OR

Points (3,2), (-2,-3) and (2,3) form a triangle

Q13. In ΔABC , right-angled at B, $AB = 24$ cm, $BC = 7$ cm. $\sin A =$ [1]

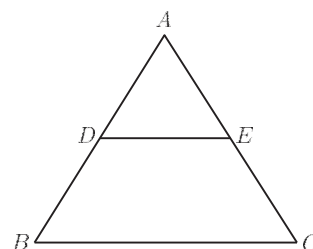
Q14. Length of an arc of a sector of a circle with radius r and angle with degree measure θ is.....

Q15. The volume of a cube with diagonal d is [1]

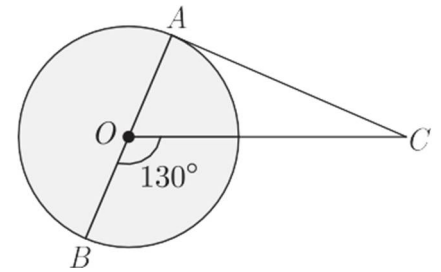
(Q.16-Q.20) Answer the following

Q16. In given figure $DE \parallel BC$. If $AD = 3$ cm, $DB = 4$ cm and $AE = 6$ cm, then find EC .

[1]

Q17. In the given figure, AOB is a diameter of the circle with centre O and AC is a tangent to the circle at A . If $\angle BOC = 130^\circ$, find $\angle ACO$. [1]

Q18. A ladder 15m long leans against a wall making an angle of 60° with the wall. Find the height of the point where the ladder touches the wall.

OR

[1]

An observer, 1.7 m tall, is $20\sqrt{3}$ m away from a tower. The angle of elevation from the eye of observer to the top of tower is 30° . Find the height of tower.

Q19. To divide a line segment AB in the ratio 2:5, a ray AX is drawn such that $\angle BAX$ is a acute angle. Then points are marked at equal intervals on AX . What is the minimum number of these points? [1]

Q20. What is the volume of a right circular cylinder of base radius 7 cm and height 10 cm? (Use $\pi = \frac{22}{7}$)

[1]

SECTION B

Q21. For what value of k , the pair of linear equations $kx - 4y = 3$, $6x - 12y = 9$ has an infinite number of solutions? [2]

Q22. The x-coordinate of a point P is twice its y-coordinate. If P is equidistant from $Q(2, -5)$ and $R(-3, 6)$, find the coordinates of P . [2]

Q23. Find the altitude of an equilateral triangle when each of its side is 'a' cm. OR [2]

In an equilateral triangle of side $3\sqrt{3}$ cm find the length of the altitude.

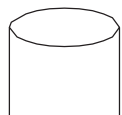
Q24. A hemisphere and a cone both have same diameter. These two metal solids are joined by putting their bases together. The height of the cone is equal to the diameter of the sphere. This solid is melted and recast into a sphere of a diameter equal to one third of the diameter of the hemisphere [2]

(a) If radius of the hemisphere is r , find the volume of the combined solid. (b) Find the number of spheres.

Q25. A sphere of maximum volume is cut out from a solid hemisphere of radius 6cm. Find the volume of the cut out sphere. or [2]

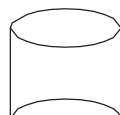
A cone of height 24cm and radius of base 6cm is made up of clay. If we shape it into a sphere, find the radius of sphere.

Q26. Ramesh, a juice seller has set up his juice shop. He has three types of glasses of inner diameter 5cm to serve the customers. The height of the glasses is 10cm. (Use $\pi = 3.14$) [2]

A glass with a plane bottom

TYPE A

A glass with hemispherical raised bottom

TYPE B

A glass with conical raised bottom of height 1.5 cm.

TYPE C

He decided to serve the customer in "A" type of glasses. Find the volume of glass of type A and which glass has the minimum capacity.

SECTION C

Q27. Verify whether 2, 3 and $\frac{1}{2}$ are the zeroes of the polynomial $p(x) = 2x^3 - 11x^2 + 17x - 6$. OR [3]

Find the zeroes of the quadratic polynomial $5x^2 + 8x - 4$ and verify the relationship between the zeroes and the coefficients of the polynomial.

Q28. If 7th term of an A.P. is $\frac{1}{9}$ and 9th term is $\frac{1}{7}$, find 63rd term. [3]

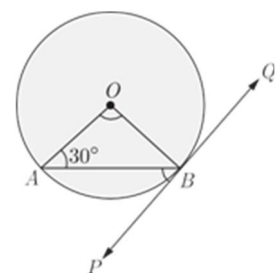
Q29. If the co-ordinates of points A and B are $(-2, -2)$ and $(2, -4)$ respectively, find the co-ordinates of P such that $AP = \frac{3}{7}AB$, where P lies on the line segment AB . [3]

OR

If the distance of $P(x, y)$ from $A(6, 2)$ and $B(-2, 6)$ are equal, prove that $y = 2x$.

Q30. In the figure, PQ is a tangent to a circle with centre O .

If $\angle OAB = 30^\circ$, find $\angle ABP$ and $\angle AOB$.

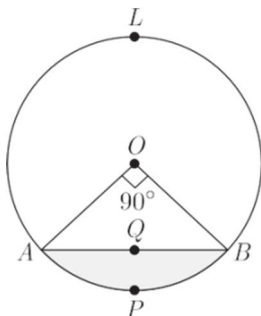
Q31. Rachel, an engineering student, was asked to make a model shaped like a cylinder with two cones attached at its two ends by using a thin aluminium sheet. The diameter of

the model is 3 cm and its length is 12 cm. If each cone has a height of 2 cm. [3]

Find the volume of air contained in the model that Rachel made. (Assume the outer and inner dimensions of the model to be nearly the same). Which mathematical concept is used in the above problem?

Q32. In the given figure, a chord AB of the circle with centre O and radius 10 cm, that subtends a right angle at the centre of the circle. Find the area of the minor segment AQB . Hence find the area of major segment $A\angle LBQA$. (Use $\pi = 3.14$) [3]

OR
Find the area of minor segment of a circle of radius 14 cm, when its centre angle is 60° . Also find the area of corresponding major segment. Use $\pi = \frac{22}{7}$

Q33. An electric pole is 10 m high. A steel wire tied to top of the pole is affixed at a point on the ground to keep the pole up right. If the wire makes an angle of 45° with the horizontal through the foot of the pole, find the length of the wire. [Use $\sqrt{2} = 1.414$] [3]

Q34. A man travels from home to town and back in a motorcycle. He travels to home from town at a speed which is 20 km/hour more than his journey to the town from home. The average speed of his total journey was 48 km/hour. [3]

- (a) If the distance from home to town is 5 km, find his total journey time.
(b) By taking the speed of his journey from home to town as x , form a second degree equation.

SECTION D

Q35. 4 chairs and 3 tables cost Rs 2100 and 5 chairs and 2 tables cost Rs 1750. Find the cost of one chair and one table separately. [4]

OR
If a bag containing red and white balls, half the number of white balls is equal to one-third the number of red balls. Thrice the total number of balls exceeds seven times the number of white balls by 6. How many balls of each colour does the bag contain?

Q36. Find HCF and LCM of 378, 180 and 420 by prime factorization method. Is $\text{HCF} \times \text{LCM}$ of these numbers equal to the product of the given three numbers? [4]

Q37. The time taken by a person to cover 150 km was $2\frac{1}{2}$ hours more than the time taken in the return journey. If he returned at a speed of 10 km/hour more than the speed while going, find the speed per hour in each direction. [4]

OR
A motorboat whose speed in still water is 18 km/h, takes 1 hour more to go 24 km upstream than to return downstream to the same spot. Find the speed of the stream.

Q38. In the right triangle, B is a point on AC such that $AB + AD = BC + CD$. If $AB = x$, $BC = h$ and $CD = d$, then find x (in term of h and d). [4]

OR
Prove that ratio of the areas of two similar triangles is equal to the square of the ratio of their corresponding sides.

Q39. Evaluate: $\frac{\cos 65^\circ \tan 20^\circ}{\sin 25^\circ \cot 70^\circ} - \sin 90^\circ + \tan 5^\circ \tan 35^\circ \tan 60^\circ \tan 55^\circ \tan 85^\circ$. [4]

Q40. The median of the following data is 525. Find the values of x and y if the total frequency is 100. [4]

Class Interval	Frequency
0-100	2
100-200	5
200-300	x
300-400	12
400-500	17
500-600	20
600-700	y
700-800	9
800-900	7
900-1000	4
	$N = 100$

Subject: PHYSICS

- If the total resistance of the circuit is less than the smallest resistance in the circuit, the resistors are connected in
 - Series
 - Parallel
 - Both series and parallel
 - None of these
 - The right-hand thumb rule gives the
 - Strength of magnetic field.
 - Direction of magnetic field
 - Intensity of magnetic field.
 - Power of magnetic field
 - A letter which does not show lateral inversion when placed before a plane mirror is
 - F
 - M
 - B
 - G
 - If the incident ray falls normally on the surface of a glass slab, the angle of incidence is
 - 90°
 - 60°
 - 30°
 - 0°
 - If the earth had no atmosphere, the sky would have looked
 - Red
 - Blue
 - Yellow
 - Dark
 - What are the difference between renewable and non-renewable sources of energy?
 - Derive an expression for the equivalent resistance when three resistors of resistance R_1, R_2 and R_3 are connected in series.
 - A student cannot see a chart hanging on a wall placed at a distance of 3 m from him. Name the defect of vision he is suffering from. How can it be corrected Draw ray diagram for the defect of vision and also correction.
 - Draw a labelled ray diagram to locate the images of an object formed by a convex lens when the object placed at infinity, between infinity and optical centre of the lens.
 - An object 15 cm in length is placed at a distance of 10 cm in front of a convex mirror of focal length 15 cm. Find the position, nature and size of the image formed.
 - Draw a schematic labelled diagram of a domestic wiring circuit which includes
 - A main fuse
 - A power meter
 - One light point
 - A power plug.
- Why is it necessary to connect an earth wire to electric appliances having metallic covers?

Subject: CHEMISTRY

In the following questions a statement of assertion followed a statement of reason is given. Choose the correct answer out of the following choices.

- Assertion and reason both are correct statements and reason is correct explanation for assertion.

- b. Assertion and reason both are correct statements but reason is not correct explanation for assertion
- c. Assertion is correct statement but reason is wrong statement.
- d. Assertion is wrong statement but reason is correct statement

1. Assertion : All decomposition reactions are generally endothermic reactions.

Reason: All decomposition reactions generally occur with the absorption of heat or light energy.

2. Assertion: All bases dissolved in water.

Reason: All alkalies are bases.

3. Assertion: Saturated hydrocarbons are fairly unreactive and inert against most reagents.

Reason: Saturated hydrocarbons do not undergo addition reactions.

4. What are decomposition reactions? Give one example each of

- a) Thermal decomposition reaction
- b) Electrolytic decomposition reaction
- c) Photolytic decomposition reaction

5. Explain giving balanced equations:-

- i) Chlor alkali process ii) excess CO₂ is passed through lime water
- iii) preparation of baking soda

6) A metal 'M' is stored under kerosene oil. When a small piece of it is left open in the air, it catches fire. When the product formed is dissolved in water, it turns red litmus blue.

- a) Name the metal 'M'.
- b) Write equations for the above two reactions.
- c) Explain how the metal 'M' is obtained from its molten chloride

7) The position of some elements in the modern periodic table is given as under:

Group->	1	2	16	17	18
Period 2	A	B		D	F	H
Period 3		C		E	G	I

- a) Which element is bigger in size-A or B?
- b) Which element would have chemical properties similar to D?
- c) What type of ions would D,E,F,G form?
- d) What is the similarity between H and I?
- e) What is the formula of a compound formed between C and G?
- f) Which would be more metallic – B or C?

8) a. What is a redox reaction? Point out the substance oxidized and substance reduced in the reaction
 $ZnO + C \rightarrow Zn + CO$

- b) What are precipitation reactions? Explain with example
 - c). Define water of crystallization. Explain with the help of an equation and activity.
- 9) i) Give the formula and structure of benzene.
- ii) Why do we observe a sooty flame on burning camphor?
 - iii) Mention any two properties of covalent compounds?
 - iv) Write the structure of the functional group in ethanal and ethanoic acid.
 - v) Mention one advantage and one disadvantage of using detergents. OR

Explain the following with equations. a) Hydrogenation b) Combustion c) Substitution
 What happens when ethanol reacts a) with Na metal B) Heated with conc Sulphuric acid.
 Explain with equations.

Subject: BIOLOGY

1. A filamentous alga X is found in ponds and lakes The filament of this alga simply breaks into two or more pieces on maturing and each piece grows to become a complete new alga.

- a) Name the alga X. 1x4=4
- b) What is the colour of X.
- c) What is the method of forming new algae by this method known as?
- d) Name one marine animal which reproduces in the same way as alga X

2. Organisms of a higher trophic level which feed on several types of organisms belonging to a lower trophic level constitute the : a) food web b) ecological pyramid c) ecosystem d) food chain 1
3. Amrita Devi Bishnoi National Award is given for :
a) Forest Conservation b) Wild life conservation c) Rain water harvesting d) ecological conservation 1
4. Name any five vegetables generated from a common ancestor through artificial selection rather than natural selection. Also mention the feature for which the vegetable is selected. 3
5. Name the hormone synthesized at the shoot tips. How does it help the plant to respond to light? Explain.3
6. Leaves of a healthy potted plant are coated with Vaseline. Will this plant remain healthy for long? Give reason 3
7. a) Though the Kulhads are made up of clay which is an eco-friendly substance, but their use have been discontinued in trains now a days. Give two reasons for this.
b) What will happen if decomposers are eliminated from ecosystem? Give two consequences. 3
8. a) Draw a labelled diagram of female reproductive system. (label any five parts) 5
b) Describe in brief the structure and functions of stomata.
9. a) Define enzyme. Name one enzyme in humans which digests fats. 5
b) State the function of the following in the alimentary canal: liver, gall bladder, villi

Subject: SOCIAL SCIENCE

General Instructions:

1. The question paper has 35 questions in all.
2. Questions from serial number 1 to 20 are objective type questions. Each question carries 1 mark. Answer them as instructed.
3. Questions from serial number 21 to 28 are 3 marks each. Answer in 80 words.
4. Questions from serial number 29 to 34 are 5 marks each. Answer in 120 words.
5. Question number 35 is a map question of 6 marks with two parts 35 (a) and (b) from History and Geography respectively.

1. The earliest kind of print technology was developed in China. True/False.
2. On what basis are the small scale and large scale industries classified?
3. Bank charge high interest rate on loans than what they offer on _____.
4. Which political party seeks to represent and secure power for Dalits ,OBCs and Adivasis?
5. Who were the Junkers?(a) Soldiers (b) Large land owners (c) Aristocracy (d) Weavers.
6. Which one of the following is rabi crop? (a) rice (b) wheat (c) bajra (d) jower.
7. Feminist movements are aimed at (a) liberty (b) equality (c) participation (d) power.
8. Government owns most of the assets and provides all the services in;
(a) private sector (b) public sector (c) organised sectore (d) tertiary sector.
9. Match the following items given in column A with those in column B. Choose the correct answer from the given options.

Column A	Column B
A. Power shared among different organs of government.	(i) Community government
B. Power shared among governments at different levels.	(ii) Separation of powers
C. Power shared by different social groups.	(iii) coalition government
D. Power shared by 2 or more political parties.	(iv) Federal government

- Options:-
	A	B	C	D
(a)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(b)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(c)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(d)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)

10. Match the following items given in column A with those in column B. Choose the correct answer from the given options.

Column A	Column B
A. MNCs buy at cheap rates from small producers	(i) Tata Motors, Infosys, Ranbaxy
B. Quotas and taxes on imports are used to regulate	(ii) Garments, footwear, sports items
C. Indian companies who have invested abroad	(iii) Call centres
D. IT has helped in spreading of production of services	(iv) Trade barriers

Options:-

	A	B	C	D
(a)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(b)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)
(c)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(d)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)

11. Match the following items given in column A with those in column B. Choose the correct answer from the given options.

Column A	Column B
A. Fiber Crops	(i)Moist frost-free climate
B. Rubber	(ii)Cotton, jute, hemp and natural silk
C. Tea	(iii)Jowar, bajra and ragi
D. Millets	(iv)Equatorial crop

Options:-

	A	B	C	D
(a)	(i)	(iii)	(iv)	(ii)
(b)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(c)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(d)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

12. . Match the following items given in column A with those in column B. Choose the correct answer from the given options.

Column A	Column B
A. Oldest Japanese book	(i)Jikji of Korea
B. Art form	(ii)Ninety Five Theses
C. World's oldest existing book with movable metal type	(iii)Ukiyo
D. Martin Luther	(iv)Diamond Sutra

Options:-

	A	B	C	D
(a)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(b)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(c)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(d)	(iv)	(i)	(iii)	(ii)

13. Give two examples of Indian companies which have emerged as Multinational Companies.

14. Correct the following statement and rewrite:

Sarpanch is the head of the Zilla Parishad.

15. What is proto industrialisation?

16. The Hazira-Vijapur-Jagdishpur pipeline does not pass through the states:

- (a) Madhya Pradesh (b) Maharashtra (c) Uttar Pradesh (d) Gujarat

17. There were _____ recognised national parties in India in 2018.

- (a) 4 (b) 7 (c) 9 (d) 10

18. Name the port located at the entrance of a lagoon with a natural harbour.

19. The HDI is developed by the:

- (a) United Nations (b) World Bank (c) WTO (d) UNICEF

20. The Swaraj Party was set up by Motilal Nehru and _____.

21. Why did woodlock printing become popular in Europe?

(OR)

In which three ways did the printed books at first closely resemble the written manuscripts?

22. Examine the miserable condition of Indian weavers during the East India Company's regime.

23. Manufacturing industries are the parameter to measure the economic strength of a country. Give reasons.

24. Air travel is expensive and not within the reach of the common people, but still it has been a great boon in some areas. What are the advantages of air travel? Name the regions which have been benefitted most by air travel.

25. What is meant by enterprise? Classify enterprise on the basis of ownership.

26. How far are democracies successful in economic outcomes?

27. How has multi-party system strengthened democracy in India? (OR)
Caste system is very inherent in politics. Justify the statement.
28. "Poor households still depend on informal sources of credit." Support the statement.
29. What is the importance of soil? Explain any 4 features of Black Soils. (OR)
What is the contribution of the textile industry to Indian economy? Mention three main problems faced by the jute textiles.
30. (a). Explain the reasons for the nationalist upsurge in the 19th century Europe.
(b) Method of reinterpretation of history was followed to encourage a feeling of nationalism. Give any 3 arguments to support this statement.
31. Primary sector continues to be the largest employer in India. Explain how?
32. What are the limitations in the use of per capita income as an index of economic development?
33. Suggest any five measures to reduce industrial pollution.
34. How has globalisation affected small producers and workers in India?
35. A. On the political map of India locate and label the following:
1. Indian National Congress was held at this place in 1927
2. Place where the non cooperation movement called off
3. Place where peasant satyagraha started
35. B. On the same political map of India locate and label the following:
1. Subash Chandra Bose International Airport 2. Software Technology park – Pune 3. Black Soil

Subject: HINDI

निर्देश: (i) इस प्रश्न-पत्र के चार खंड हैं – 'क', 'ख', 'ग' और 'घ'

(ii) चारों खंडों के प्रश्नों के उत्तर देना अनिवार्य है।

(iii) यथासंभव प्रत्येक खंड के उत्तर क्रमशः दीजिए।

खंड-क

1. निम्नलिखित गद्यांश को ध्यानपूर्वक पढ़कर पूछे गए प्रश्नों के उत्तर लिखिए –

यह सही है कि इन दिनों कुछ ऐसा माहौल बना हुआ है कि ईमानदारी से मेहनत करके जीविका चलाने वाले निरीह और भोले-भाले श्रमजीवी पिस रहे हैं और झूठ तथा फ़रेब का रोज़गार करनेवाले फल-फूल रहे हैं। ईमानदारी को मूर्खता का पर्याय समझा जाने लगा है। सच्चाई केवल भीरु और बेबस लोगों के हिस्से पड़ी है। ऐसी स्थिति में जीवन के महान मूल्यों के बारे में लोगों की आस्था ही हिलने लगी है, परंतु ऊपर-ऊपर जो कुछ दिखाई दे रहा है, वह बहुत ही हाल की मनुष्य निर्मित नीतियों की त्रुटियों की देन है। सदा मनुष्यबुद्धि नई परिस्थितियों का सामना करने के लिए नए सामाजिक विधि-निषेधों को बनाती है। उनके ठीक साबित न होने पर उन्हें बदलती है। नियम-कानून सबके लिए बनाए जाते हैं, पर सबके लिए कभी-कभी एक ही नियम सुखकर नहीं होते। सामाजिक कायदे-कानून कभी युग-युग से परीक्षित आदर्शों से टकराते हैं। इससे ऊपरी सतह आलोड़ित भी होती है, पहले भी हुआ है, आगे भी होगा। उसे देखकर हताश हो जाना ठीक नहीं है। भारतवर्ष ने कभी भी भौतिक वस्तुओं के संग्रह को बहुत अधिक महत्त्व नहीं दिया है। उसकी दृष्टि से मनुष्य के भीतर जो महान आंतरिक तत्व स्थिर भाव से बैठा हुआ है वही चरम और परम है। लोभ, मोह, काम, क्रोध आदि विकार मनुष्य में स्वाभाविक रूप से विद्यमान रहते हैं, पर इन्हें प्रधान शक्ति मान लेना तथा बुद्धि को इन्हीं के इशारे पर छोड़ देना बहुत निकृष्ट आचरण है।

प्रश्न : (क) देश में आजकल कैसा माहौल बना हुआ है? 2

(ख) जीवन के महान मूल्यों के बारे में लोगों की आस्था क्यों हिलने लगी है? 2

(ग) मनुष्य के भीतर कौन-कौन से विकार विद्यमान हैं? 2

- (घ) भारतवर्ष ने किसके संग्रह को महत्त्व नहीं दिया है और क्यों? 1
- (ङ) कौन-से आचरण को निकृष्ट माना गया है? 1
- (च) गद्यांश का उचित शीर्षक लिखिए। 1

खंड-ख

2. शब्द कब पद का रूप ले लेते हैं? उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए। अथवा 1
- पद कहलाने के लिए शब्द के अपने स्वरूप में क्या परिवर्तन लाना पड़ता है? उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए। 3
3. नीचे लिखे वाक्यों में से किन्हीं तीन वाक्यों का निर्देशानुसार रचना के आधार पर वाक्य रूपांतरण कीजिए –
- (क) सूर्योदय होने पर किसान खेत की ओर चल पड़े। (संयुक्त वाक्य)
- (ख) बालक रोया और चुप हो गया। (सरल वाक्य)
- (ग) तुम बस रुकने के स्थान पर चले जाओ। (मिश्र वाक्य)
- (घ) वह फल खरीदने के लिए बाज़ार गया। (संयुक्त वाक्य)
4. (क) निम्नलिखित शब्दों में से किन्हीं दो शब्दों का समास – विग्रह करते हुए समास का नाम लिखिए- 2
- अंधकूप, सहसाब्दी, प्रेममग्न
- (ख) निम्नलिखित में से किन्हीं दो के समास – विग्रह को समस्त पद में परिवर्तित करते हुए समास का नाम लिखिए – 2
- (क) झड़ जाते हैं पत्ते जिस ऋतु में (ख) पेट भर कर (ग) माता और पिता
5. निम्नलिखित वाक्यों में से किन्हीं चार को शुद्ध करके पुनः लिखिए- 4
- (क) उसने मुझे फिर से दोबारा बुलाया। (ख) पुलिस ने डाकुओं का पीछा किया गया।
- (ग) हवाई अड्डे पर प्रधानमंत्री पहुँचे। (घ) उसने तरह – तरह के चमड़े के जूते खरीदे।
- (ङ) 'गोदान' उपन्यास मुंशी प्रेमचंद ने लिखा।
6. रिक्त स्थानों की पूर्ति (किन्हीं दो के) उचित मुहावरे से कीजिए- 4
- (क) सी.ए.की परीक्षा उत्तीर्ण करनाजैसा है।
- (ख) वह स्वभाव से इतना उग्र है कि बात-बात परहै।
- (ग) गुप्तचर विभाग का काम यही है कि असामाजिक तत्वों की प्रत्येक गतिविधियोंपर।
- (घ) हरिहर काका की हालत देखकर उनके भाइयों का.....उठा।

खण्ड-ग

7. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दीजिए : 2+2+2=6
- (क) समुद्र के गुस्से की क्या वजह थी? उसने अपना गुस्सा कैसे निकाला?
- (ख) वमीरो ने ततार्रा को बेरुखी से क्या ज़वाब दिया?
- (ग) जापानी में चाय पीने की विधि को क्या कहते हैं? अथवा
- अविनाश बाबू के झंडा गाड़ने पर क्या हुआ?
8. 'पतझड़ में टूटी पतियाँ' पाठ के लेखक के मित्र ने मानसिक रोग के क्या-क्या कारण बताए हैं? आप इनसे कहाँ तक सहमत हैं? अथवा 5
- 'कारतूस' पाठ के आधार पर सोदाहरण सिद्ध कीजिए कि वज़ीर अली एक जाँबाज़ सिपाही था।
9. निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में दीजिए : 2+2+2=6

(क) बिहारी के दोहों के आधार पर स्पष्ट कीजिए कि सच्चे मन में ईश्वर बसते हैं।

(ख) 'मनुष्यता' कविता में कवि ने जीवन को सार्थक बनाने के लिए कौन - कौन से उदाहरण दिए हैं?

(ग) पर्वत प्रदेश में पावस' कविता के आधार पर बताइए कि भूधर(पर्वत)कहाँ उड़ गया और क्या शेष रह गया?

अथवा

'कर चले हम फ़िदा' गीत में धरती को दुल्हन क्यों कहा गया है?

10. 'तोप' कविता का प्रतिपाद्य संक्षेप में लिखिए।

5

अथवा

आत्मत्राण' कविता अन्य प्रार्थनाओं से किस प्रकार अलग है?

11. 'हरिहर काका' पाठ के आधार पर बताइए कि धर्म के नाम पर किस तरह साधारण जन की भावनाओं से खेला जाता है?

अथवा

5

इफ़्रन की दादी की मौत के बाद टोपी को इफ़्रन का घर खाली-सा क्यों लगने लगा? कारण सहित उत्तर दीजिए।

खण्ड-घ

12. दिए गए संकेत-बिन्दुओं के आधार पर निम्नलिखित में किसी एक विषय पर लगभग 80 - 100 शब्दों में अनुच्छेद लिखिए -

6

(क) सड़कों पर जमा भीड़ (.सड़कें नगर की धमनियाँ हैं . भीड़ जमा होने के कारण . लोगों का असंयमित व्यवहार . पुलिस की समस्या . लोगों में जल्दबाज़ी की प्रवृत्ति)

(ख) अवसर को मत खोइए (जीवन में अवसर का महत्त्व . बीता हुआ अवसर कभी लौट कर नहीं आता . जीवन में सफलता का मंत्र अवसर का सदुपयोग)

(ग) भारतीय किसान (.किसान का जीवन . किसान की दशा . दशा सुधार के प्रयत्न . शिक्षा और ज्ञान का प्रसार)

13. बिजली के खराब मीटर की शिकायत करते हुए बिजली विभाग के अधिशासी अभियंता को शिकायती पत्र लिखिए।

अथवा

कक्षा के प्रतिनिधि होने के नाते गणित विषय को बेहतर करने के लिए कक्षा की तरफ से गणित विषय के लिए अतिरिक्त कक्षाओं की व्यवस्था के लिए प्रधानाचार्य को पत्र लिखिए।

14. आप विद्यालय के छात्र संघ के सचिव हैं। विद्यालय में मोबाइल निषेध है। इससे संबंधित सूचना जारी करते हुए 25-30 शब्दों में सूचना तैयार कीजिए।

अथवा

5

नाटक प्रतियोगिता में भाग लेने के लिए विद्यालय के सभी सदनों के इच्छुक छात्रों को आमंत्रित करते हुए छात्र सचिव की ओर से 20-30 शब्दों में एक सूचना लिखिए।

15. दो विद्यार्थियों के मध्य परीक्षा में प्रश्नपत्र ठीक न होने से संबंधित एक संवाद लगभग 50 शब्दों में लिखिए।

5

अथवा

जल भराव की शिकायत लेकर गए एक नागरिक और नगरपालिका अध्यक्ष के बीच होने वाले संवाद को लगभग 50 शब्दों में लिखिए।

16. कुछ व्यक्तिगत कारणों से आपने अपने नाम में कुछ बदलाव किए हैं, उससे संबंधित लगभग 50 शब्दों में एक विज्ञापन का आलेख तैयार कीजिए।

अथवा

5

ग्रीनबैरी मोबाइल के लिए एक विज्ञापन 25 - 20 शब्दों में तैयार कीजिए।

Subject: TELUGU

1. కింది గద్యాంశాన్ని చదివి యిచ్చిన ప్రశ్నలకు సమాధానములు ఎన్నుకొని రాయండి. 5 x 2 = 10

కూచిపూడి నాట్యం దక్షిణభారతం లో త్వరలోనే విస్తరించింది. విజయనగర చక్రవర్తి వీర నరసింహ రాయలు కూచిపూడి నాట్య బృందాన్ని పిలిపించుకొన్నాడు. నాట్యబృందం కాలినడకన విజయనగరం బయలుదేరింది. వారు దారిలో కడప జిల్లాలోని సిద్ధవటం గ్రామంలో ఒకనాడు విశ్రాంతి తీసుకొన్నారు. ఆ ఊరి పరిపాలకుడు సందెట గురవరాయుడు వట్టి రాక్షసుడు. హింసించి పన్నులు వసూలు చేయడం అతనికి అలవాటు. స్త్రీలను ఇళ్ళ నుండి బయటకు లాగి అవమాన పరచేవాడు. ఈ విషయం కూచిపూడి నాటకలకు ఆగ్రహం కల్గించింది. విజయనగరం వెళ్ళిన తరువాత తమ నాటకానికి ఉపక్రమనికగా సందెట గురవరాయుడి దురాగతాలను చక్రవర్తి సమక్షంలో ప్రదర్శించారు. చక్రవర్తి అడిగిన మీదట వాస్తవం వెల్లడించారు. దానిపై చక్రవర్తి గురవరాయుని తల నిరికించాడు.

విజయనగర సామ్రాజ్య పతనానంతరం చాలామంది కళాకారులు, నర్తకులు, గాయకులు తంజావూరు వెళ్ళి రాజాదరం పొందారు. క్రీ.శ.1600లో కొందరు కూచిపూడి కళాకారులు తంజానగరం అచ్యుతరాయుల అనుగ్రహం సంపాదించారు. ఆయన సమక్షాన ఒక నాటకం ప్రదర్శించారు. ఆ రాజు ఆ మేలము వారికి తన పేరిట అచ్యుతాపురాని అగ్రహారంగా యిచ్చాడు. ఈ మేళాలను బాలూ భాగవతారు నిర్వహిస్తారు.

పారిజాతము, గొల్లకలాపము అనే రెండు నృత్యనాటికలను సిద్ధేంద్రుడు రచించాడు. పారిజాతాన్నే భామాకలాపం సంగీత బద్ధమైన తాత్వికసంభాషణ. ఒక గొల్లభామకు, బ్రాహ్మణునకు మధ్య జరిగిన సంభాషణ యిది. మానవులు అందరు సమానులే అనీ, భక్తి చేత మాత్రమే ఎవ్వడైనా మోక్షము పొందగలడనీ, వైదికములైన యజ్ఞయాగములు జపతపములు వ్యర్థములని ఆ గొల్లభామ సిద్ధాంతం చెబుతోంది.

ప్రశ్నలు:

- i. కూచిపూడి నాట్య బృందాన్ని పిలిపించుకొన్నది ఎవరు ?
అ) శ్రీకృష్ణదేవరాయలు ఆ) వీర నరసింహ దేవరాయలు
ఇ) ప్రౌఢ దేవరాయలు ఈ) సాళువ దేవరాయలు
- ii. గురవరాయుడు ఎటువంటివాడు ?
అ) దేవతామూర్తివంటివాడు ఆ) దుర్మార్గుడు ఇ) రాక్షసుడు ఈ) మేధావి
- iii. కూచిపూడి కళాకారులు ఎవరి సమక్షాన నాటకం ప్రదర్శించారు ?
అ) వసంతరాయలు ఆ) నృసింహరాయలు ఇ) కృష్ణదేవరాయలు ఈ) అచ్యుతరాయలు
- iv. సిద్ధేంద్రుడు రచించిన నృత్య నాటికలు ఏవి ?
అ) గయోపాఖ్యానం, కురుక్షేత్రం ఆ) పారిజాతం, గొల్లకలాపము ఇ) వసుచరిత్ర, మనుచరిత్ర ఈ) విద్ధ సాలభంజిక, రాజశేఖర చరిత్ర
- v. స్త్రీలను అవమానపరచినవాడు ఎవరు?
అ) గురవరాయుడు ఆ) సరసరాయుడు ఇ) అప్పరాయుడు ఈ) పాపరాయుడు

విభాగం - బి

2. కింది సూచించిన పేరు , చిరినామాలతో విషయాన్ని వివరిస్తూ లేఖ రాయండి. 1x 5 = 5

మీ పట్టణమైన ఒంగోలులో పారిశుద్ధ్య సమస్య భయంకరంగా ఉండటాన్ని గమనించిన చైతన్య మునిసిపల్ కమిషనర్ గారికి రాస్తున్నట్లు లేఖ రాయండి.

3. కింది వాటిలో ఒక అంశాన్ని తీసుకొని ఒక వ్యాసం రాయండి. 1 x 8 = 8

- 1. ఆర్థికల్ - 370
- 2. సాంకేతిక విద్యలు
- 3. బాల కార్మిక వ్యవస్థ నిర్మూలన
- 4. మాతృభాషలో విద్యాబోధన

విభాగం - సి

4. కింది పద్యానికి గణవిభజన చేసి , దిగువునీయబడిన ప్రశ్నల కింద జవాబుల్లో సరియైనదానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$
 “దిట్టక దీనదేహులను తేటగ లాలనజేసి, యన్నమున్ “

ప్రశ్నలు :

- i) పై పద్యపాదం ఏ వృత్తానికి చెందినది అ) చంపక మాల ఆ) ఉత్పల మాల ఇ) శార్దూలం ఈ) మత్తేభము
 ii) పై పద్యపాదానికి గణములేవి ?
 అ) భ, ర, న, భ, భ, ర, వ ఆ) స, భ, ర, న, మ, య, వ ఇ) న, జ, భ, జ, జ, జ, ర ఈ) మ, స, జ, స, త, త, గ
 iii) పై పద్యపాదములో యతిస్థాన అక్షరము.
 అ) ది - ట ఆ) ది - తే ఇ) ది - లా ఈ) ది - ల
 iv) పై పద్యపాదం లో అక్షరాలు ఎన్ని
 అ) 20 ఆ) 21 ఇ) 22 ఈ) 19

5. కింది ప్రశ్నలకి దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $2 \times 1 = 2$ i) సామాన్య విషయాన్ని విశేష విషయంతో గాని, విశేష విషయాన్ని సామాన్య విషయంతో గాని సమర్థిస్తే - అది ఏ అలంకారం ?

- అ) ఉపమాలంకారం ఆ) అతిశయోక్తి అలంకారం ఇ) అర్ధాంతరన్యాసాలంకార ఈ) క్రమాలంకారం
 ii) పోగాలము దాపురించినవారు అరుంధతి నక్షత్రాన్ని, మిత్రవాక్యాన్ని, దీపనిర్వాణగంధాన్నీ, కనరు, వినరు, మార్కొనరు.
 అ) ఉపమాలంకారం ఆ) అతిశయోక్తి అలంకారం ఇ) అర్ధాంతరన్యాసాలంకారం ఈ) క్రమాలంకారం

6. కింది ప్రశ్నలకి, దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $4 \times 1 = 4$

- i) తెలుగుమీది సాంస్కృతిక పరుషములకు గ స డ ద వ లు రావు
 అ) టుగాగమ సంధి ఆ) ఆప్రేడిత సంధి ఇ) పుంప్యాదేశ సంధి ఈ) గ స డ ద వా దేశ సంధి
 ii) కింది వానిలో పుంప్యాదేశ సంధికి చెందిన ఉదాహరణ.
 అ) ముత్యపు చిప్ప ఆ) అప్పుకూడు ఇ) మెప్పు నోకడు ఈ) తోపులాట
 iii) “చిగురుటాకు” సంధి పదం విడదీయండి.
 అ) చిగురు + టాకు ఆ) చిగురు + ఆకు ఇ) చిగురుట + ఆకు ఈ) చిగుర + ఆకు
 iv) బహుళం అనగా ఏమి ?
 అ) సంధి నిత్యముగా జరుగుట ఆ) సంధి వికల్పంగా జరుగుట
 ఇ) సంధి నిత్య, నిషేధ, వికల్ప, అన్య విధముగా జరుగుట ఈ) పై మూడు కాదు

7. కింది ప్రశ్నలకు దిగువ ఇచ్చిన సమాధానాలలో సరియైన దానిని ఎన్నుకొని రాయండి. $2 \times 1 = 2$

- i) ముక్కంటి - విగ్రహ వాక్యం
 అ) మూడు అనే కళ్యు ఆ) మూడే కళ్యు ఇ) మూడు కన్నులు కలవాడు ఈ) మూడు యొక్క కళ్యు
 ii) “బహువ్రీహి సమాసం” కాని పదం ఏది ?
 అ) చక్రపాణి ఆ) విద్యాగంధం ఇ) కమలాక్షి ఈ) కమలనాభుడు

8. కింది జాతీయాలలో నాలుగింటికి అర్థాలు రాసి, సొంతవాక్య ప్రయోగం చేయండి. $4 \times 1 = 4$

- i) అశనిపాతం ii) ఆపద్ధర్మం iii) పుస్తకాల పురుగు iv) శ్రీకారం చుట్టు
 v) నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు vi) వెన్నతో పెట్టిన విద్య vii) కయ్యానికి కాలుదువ్వుట viii) పెడచెవినిపెట్టు

9. కింది సామెతలలో రెండింటికి అర్థాలు రాయండి. $2 \times 1 = 2$

- i) దూరపుకొండలు నునుపు ii) కోతిపుండు బ్రహ్మారాక్షసి
 iii) ఆవు చేలోమేస్తే దూడ గట్టున మేస్తుందా iv) అగ్నికి ఆజ్యం పోసినట్లు

10. కింది పదాలకు సరియైన పర్యాయపదాలు ఎన్నుకొని రాయండి. $2 \times 1 = 2$

- i) పద్ధతి =
 అ) రీతి, మార్గము ఆ) విధము, పాదము ఇ) పబ్బము, ఉద్యోగము ఈ) పై మూడు

ii) ముత్యము

అ) ముక్త, శుక్తిజము

ఆ) మౌక్తికము, చిప్పణ) శుక్తి, సుత్తి

ఈ) నీరము, ముత్యపు చిప్ప

విభాగం - డి

11. కింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకి సమాధానము రాయండి.

1 x 4 = 4

i) మందరుని మాటలు మీరు సర్దిస్తారా ? ఎందుకు ?

ii) అమరావతి సాంస్కృతిక వైభవాన్ని వివరించండి.

12. కింది వానిలో ఒక ప్రశ్నకి సమాధానము కుప్పంగా రాయండి.

1 x 2 = 2

i) ఒంటరిగా ఉన్నప్పుడు పుస్తకాలే నేస్తాలు అనే అనే వాక్యంతో మీరు ఏకీభవిస్తారా? ఎందుకు?

ii) చిత్రగ్రీవం ఏ వయస్సులో ఏమేం చేయగలిగిందో రాయండి.

13. కింది వాటిలో రెండింటికి అర్థసంధర్మాలు రాయండి.

2 x 3 = 6

(i) అనాదరణకు గురైన ఆ శిల్పసంపద అతడిని ఆకర్షించింది.

(ii) నిజానికి పావురాలకు అద్భుతమైన దిశా పరిజ్ఞానం ఉంది.

(iii) ఊహలకూ, ఆలోచనలకూ లేని పరిమితులు పనిలో ఉన్నాయి.

(iv) "అయితే యీ రూపాయిని గుణించి అణాలు చేయి."

14. కింది వాటిలో ఒక పద్యాన్ని పఠించడం చేసి, అన్వయ క్రమాన్ని ప్రతిపదానికి అర్థం రాసి, భావం రాయండి. 1 x 7 = 7

i) వేద పురాణ శాస్త్ర పదవీ నదవీయసియైన పెద్దము

త్తైదువ కాశికానగర హాటకపీఠ శిఖాధిరూఢ య

య్యాదిమ శక్తి, సంయమివరా! యిటు రమ్మనిపిల్చె హస్తసం

జ్ఞాదరలీల రత్నఖచితాభరనంబులు ఘల్లు ఘల్లనన్

ii) కరిరాజున్ బిసతంతు సంతతులచే గట్టన్ విజ్రుంభించు వా

దురు వజ్రంబు శిరీష పుష్పములచే నూహించు భేదంపదీ

పు రచింపన్ లవనాబ్ధికిన్ మదుకణంబుం జిందు యత్తించు ని

ద్ధరనిన్ మూర్ఖుల దెల్పునెవ్వడు సుధాదారాను కారోక్తులన్

15. కింది వాటిలో ఒక ప్రశ్నకి సమాధానం రాయండి.

1 x 4 = 4

i) "స్త్రీరత్నములు పూజ్యాలు " అన్న శివాజీ మాటలను మీ సొంత అనుభవాల ఆధారంగా సమర్థించండి.

ii) సజ్జన లక్షణాలు పేర్కొనండి.

16. కింది వాటిలో రెండింటికి అర్థసంధర్మాలు రాయండి.

2 x 3 = 6

i) ఒకమహారవం బుదయింపన్

ii) కాకి రెట్ట యిడి నందున నేమి కొరంత

iii) కాటుక గ్రుక్కినట్టి కరవటంబన జగదండఖండమమరె.

iv) నీవు శిష్యగణముంగొని చయ్యన రమ్ము

17. కింది వాటిలో రెండు ప్రశ్నలకి సమాధానములు రాయండి.

2 x 4 = 8

i) రామాయణ ప్రాశస్త్యాన్ని గురించి రాయండి.

ii) సీతాస్వేషణ వృత్తాంతం రాయండి.

iii) సీతారాముల కళ్యాణాన్ని వర్ణించండి.

iv) ' శ్రీ రామ పాదుకలు రామరాజ్యాన్ని పాలించాయి' దీన్ని సమర్థించండి.

खण्ड क

1)अपठित गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत -

गद्यांशः.. एकस्मिन् गृहे एका वीणा आसीत् । यदा कदा यः कोऽपि तत्र गच्छति स वीणां वादयति स्म । परन्तु वीणा शब्दः सम्यक् नास्फुरत् । तस्याः शब्दं श्रुत्वा सर्वे कर्णपीडाम् अनुभवन्ति स्म । कदाचित् क्रोधेन गृहमुख्यः तां वीणां बहिः निष्कास्य स्थापितवान् । एकः भिक्षुकः तां वीणां प्राप्य गृहस्य वरण्डे उपविश्य तां वादितवान् । वीणायाः मनोहरशब्देन जनाः तत्र एकत्रिताः अभवन् । परिवारसदस्याः अपि चकिता अभवन् । यथेयं वीणा तथा जीवनवीणा । तस्याः स्वरसंयोजनार्थम् अस्माभिः यत्नः कर्तव्यः । सत्कर्मसाधनं विना कौशलशिक्षणं विना च जीवनवीणायाः स्वरः सर्वेषाम् आकर्षणे समर्थो न स्यात् । अतः सर्वैः मानवैः तदर्थमेव यत्नः कर्तव्यः।

1. एकपदेन उत्तरत—i)एकस्मिन् गृहे का आसीत् ? ii) वीणायाः मनोहरशब्देन के एकत्रिता अभवन्?

2. पूर्णवाक्येन उत्तरत—i)-कस्याः स्वरसंयोजनार्थम् अस्माभिः यत्नः कर्तव्यः?

ii)गृहस्य वरण्डे उपविश्य कः वीणां वादितवान्?

3. भाषिक कार्यम्—प्रदत्त विकल्पेभ्यः उचितम् उत्तरं चित्वा लिखत-

i) स्थापितवान् इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम् ? (जनाः, वीणाः, भिक्षुकः, गृहमुख्यः)

ii) तस्याः स्वरसंयोजनार्थम् अत्र तस्याः इति सर्वानाम् पदं कस्मै प्रयुक्तम्?

(सर्वैः, जीवनवीणायै, कर्णपीडायै, वीणायै)

iii) आकर्ष्य इति पदस्य किं पर्यायपदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ? (श्रुत्वा, प्राप्य, निष्कास्य, उपविश्य)

iv) सर्वे इति पदस्य किं क्रियापदम् अनुच्छेदे प्रयुक्तम् ? (स्यात्, कर्तव्यः, वादितवान्, अनुभवन्तिस्म)

4. अस्य अनुच्छेदस्य कृते समुचितं शीर्षकं लिखत -

खण्ड-ख

2. भवान् नवेन्दुः जन्मदिवसोत्सवे कालघटिकायाः पुरस्कारं वाञ्छति। पितरं प्रति लिखितं पत्रं मञ्जूषायां प्रदत्तैः शब्दैः पूरयत -

i).....

दिनाङ्कः 21.1.20

परमादरणीयाः ii).....

सादरं प्रणमामि।

..iii).....। कुशलं तत्रास्तु। भवता स्वपत्रे पृष्टं यत् जन्मदिवसस्य ..iv).....अहम् किम् वाञ्छामि ?अहं तु

....v)....कालघटिकाम् इच्छामि।छात्रावासे सर्वाणि कार्याणिvi).....भवन्ति परं निश्चितसमयात्

भोजनव्यवस्था न वर्तते । प्रातः पञ्चवादने जागरणम् ...vii)..... । अतः नियमपालनाय घटिका

अत्यावश्यकी। अनया ..viii)..... अपि दैनिककार्येषु नियमितः भविष्यामि ।

शेषं सर्वं कुशलम् । मम जनन्यै अग्रजाय च सादरं ..ix).....

भवदीयः पुत्रः

(x).....

अत्र, यथासमयम्, अत्यावश्यकम्, प्रणामाः, छात्रावासः, उपहाररूपेण, एकां, पितृमहाभागाः, अन्येषु, नवेन्दुः

3. प्रदत्त शब्दानां सहायतया अधोलिखितस्य चित्रस्य वर्णनं संस्कृते पञ्च वाक्येषु कुरुत-

उद्यानस्य, केचन, क्रीडन्ति, बालकाः, कन्दुकः, रज्जूः, पादकन्दुकः, बालिका, चक्रम्, वाद्य यन्त्रं ।

4. अधोलिखितवाक्यानां संस्कृतभाषयाम् अनुवादं कुरुत-

- क) परिश्रम का फल सुख होता है ।
ख) पाप से दुख होता है ।
ग) मन सत्य से शुद्ध होता है ।

- घ) शिक्षा विनम्रता देती है ।
ङ) उसे अपने घर जाना चाहिए ।

खण्ड -ग

5. निम्नलिखितेषु रेखांकितपदेषु सन्धिः विच्छेदः वा क्रियताम्-

लध्विदम्, अप्+जम्, अज्वर्णः, मातृ+आदेशः, पावकः।

6. निम्नलिखित पदानि यथोचितं समासपदैः विग्रहैः वा लिखत-

देशभक्तं, जले जायते इति, अमतम्, पीताम्बरः, दश आननानि ।

7. क.) उचितानिप्रत्ययप्रकृतिंचलिखत्-सेव+शानच्, धन्+मतुप्, फल्+इन्, सामाजिकः, सरसता, बाला, महत्+त्व

8. मञ्जूषातः अव्ययपदानि चित्वा वाक्यानि पूरयत -

हयः, यावत्, कुत्र, बहिः, किमर्थम्, श्वः, तदा, यत्र, तत्र, तावत्

i)सोमवासरः आसीत् । ii)दीयते.....धनस्य सदुपयोगः।

iii)पुस्तकालयः.....पाठकाः । iv) पुत्रः एषः कोलाहलंभवति ?

v) अहं.....परिश्रमंकरिष्यामि..... सफलः भविष्यामि ।

9. अशुद्धवाक्यानां संशोधनं कृत्वा पुनः लिखत - वृक्षे फलाः सन्ति । अश्वाः धावति । त्वम् पठत् । आवाम् नृत्यानि । एका फलं पतति ।

10. वाच्य परिवर्तनम् कुरुत-

आचार्याः छात्रान् उपतिशन्ति । उपकारी मानं न अभिलषति । बालकः क्रीडयते । लता राष्ट्रगीतं गायति । बालकेन सुप्यते । भक्ताः गङ्गायां स्नान्ति ।

11. समयः -अहं 5.....वादने उत्तिष्ठामि । 5.30 च भ्रमणाय गच्छामि । 7.15..वादने विद्यालयम् गत्वा पठामि । 2.45

विद्यालयात् आगत्य भोजनम् करोमि ।

खण्ड-घ

12. अधोलिखितं गद्यांशं पद्यांशं नाट्यांशं च पठित्वा प्रदत्त प्रश्ना-गद्यांशं -अस्ति देउलाख्यो ग्रामः । तत्र राजसिंहः नाम राजपुत्रः वसति स्म । एकदा केनापि आवश्यककार्येण तस्य भार्या बुद्धिमती पुत्रद्वयोपेता पितुर्गृहं प्रति चलता । मार्गे गहन कानेन सा एकं व्याघ्रं ददर्श । सा व्याघ्रमागच्छन्तम् दृष्ट्वा धाष्टर्यात्पुत्रौ चपेटया प्रहृत्य जगाद- "कथमेकैकशो व्याघ्रभक्षणाय कलहं कुरुथः? अयमेकस्तावद्विभज्य भुज्यताम् । पश्चाद् अन्यो द्वितीयः कश्चिल्लक्ष्यते ।"

. एकपदेन उत्तरत i- राजसिंहः कुत्र वसति स्म? ii- सा बुद्धिमती कुत्र एकं व्याघ्रं ददर्श?

. पूर्णवाक्येन लिखत- सा पुत्रौ कथं चपेटया प्रहृत्य जगाद ?

. भाषिककार्यम्- i- अयम् इति पदं कस्मै प्रयुक्तम्? ii- भार्या इति पदस्य विशेषणपदं किम् ?

पद्यांशं - सम्पत्तौ च विपत्तौ च महतामेकरूपता ।

उदये सविता रक्तो रक्तश्चास्तमये तथा ।।

1. एकपदेन उत्तरत- (क) उदये सति सूर्यः कीदृशः भवति?

(ख) अस्तमये च सवितुः वर्णः कीदृशः भवति ?

2. पर्णवाक्येन उत्तरत- महताम् एकरूपता कदा भवति ?

3. भाषिक कार्यम् - (क) पद्यांशे 'सविता' इति पदस्य विशेषणपदम् किम् अस्ति ?

(ख) 'सूर्यः' इति पदस्य कः पर्यायः श्लोके प्रयुक्तः ? (ग) 'भवति' इति क्रियायाः कर्तृपदं किं भवितुमर्हति ?

नाट्यांशं--

चाणक्यः - अथेदानीं क्व गतः ?

चन्दनदासः -न जानामि ।

चाणक्यः -कथं न ज्ञायते नाम ? भो श्रेष्ठिन् ! शिरसि भयम्, अतिदूरं तत्प्रतिकारः ।

चन्दनदासः -आर्य ! किं मे भयं दर्शयसि ? सन्तमपि गोहे मात्यराक्षसस्य गृहजनं न समर्पयामि, किं पुनरसन्तम् ?

चाणक्यः - चन्दनदास ! एष एव ते निश्चयः ?

चन्दनदासः -बाढम्, एष एव मे निश्चयम् ।

चाणक्यः - (स्वगतम्) साधु ! चन्दास साधु ।

1) एकपदेन उत्तरत --- i) कः भयं दर्शयत? ii) चाणक्यः कं भयं दर्शयति ?

2) पूर्ण वाक्येन उत्तरत - चन्दनदासः अमात्यराक्षसस्य गृहजनस्य सम्बन्धे किं कथयति?

3) भाषिक कार्यम् - (i) 'दर्शयसि' इति क्रियापदस्य कर्तृपदं किम् ?

(ii) 'अति समीपम्' इत्यस्य पदस्य कः विपर्ययः ? (iii) 'ननिवसन्तम्' इत्यर्थेनाट्यांशे किंपदम्प्रयुक्तम्?

13. निम्नलिखितस्य श्लोकस्य अन्वयं पूरयत-

अमन्त्रमक्षरं नास्ति, नास्ति मूलमनौषधम् ।

अयोग्यः पुरुषः नास्ति योजकस्तत्र दुर्लभः ॥

अन्वयः -अमन्त्रम्(i).....नास्ति, (ii)....मूलं नास्ति, (iii)पुरुषः नास्ति, तत्र(iv).....दुर्लभः ।

न चास्ति सदृशं तेन किञ्चित्स्थौल्यापकर्षणम्

न च व्यायामिनं मतर्यमर्दयन्त्यरयो बलात् ॥

अन्वयः - तेन(i).....सदृशं (ii).....स्थौल्यापकर्षणम् न (iii)व्यायामिनं च मतर्यम् अरयः(iv)न अर्दयन्ति ।

अथवा

निम्नलिखितस्य श्लोकस्य भावार्थं पूरयत-4

सेवितव्यो महावृक्षः फलच्छायासमन्वितः ।

यदि दैवात् फलं नास्ति छाया केन निवार्यते ॥

भावार्थं -संसारे सदैव फलैः छायाया च (i)....महान् वृक्षाः(ii)..... भवति । यदि दुर्भाग्यवशात् तस्मिन् (iii).....नापि भवेयुः

तथापि तं (iv)....दातुं कश्चिदपि रोद्धुं न शक्नोति ।

मञ्जूषा - छायाया, आश्रयितव्यः, युक्तः, फलानि

14. रेखांकित पदानि आधृत्य प्रश्ननिर्माणं कुरुत -

(क) सर्वे प्रकृतिमातरं प्रणमन्ति । (ख) मयूरस्य नृत्यं प्रकृतेः आराधना ।

(ग) सिंहः वानराभ्यां स्वराक्षायाम् असमर्थः एवासीत् । (घ) सभारवेदनया क्रन्दति स्म ।

(ङ) उभौ शवं चत्वरे स्तापितवन्तौ ।

15 . घटनाक्रमानुसारम् लिखत- (क) वनस्य समीपे एकः नदी वहति । (ख) अपरः वानरः सिंहस्य कर्णमाकृष्यति ।

(ग) सिंह क्रुद्धः भवति । (घ) एवमेव वानरः वारं वारं सिंहं तुदन्ति ।

(ङ) एकः सिंहं सुखेन विश्रामं करोति । (च) सः तं प्रहर्तुमिच्छति ।

(छ) एकः वानरः तस्य पुच्छं धुनोति । (ज) वानरः कूर्दित्वा वृक्षमारोहति ।

16. उचित मेलनम् कुरुत- पदानि पर्याय पदानि

क्रुद्धः अग्निः

ईरितः कुपितः

वहिनः कथितः